

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/238/2013
Identifikačné číslo spisu: 4612205336
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:4612205336.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu J., bývajúceho v C., zastúpeného Mgr. Jurajom Vlkovičom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Kozmonautická 9, proti žalovanému Q., bývajúcemu v A., zastúpenému JUDr. Dušanom Dudášom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Výšehradská 14, o zaplatenie 20.000,- Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5 C 207/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 14. marca 2013, sp. zn. 9 Co 42/2013, 9 Co 91/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Topoľčany (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 3. októbra 2012, č. k. 5 C 207/2012-44 rozhodol, žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 20.000,- Eur s príslušenstvom a taktiež nahradiť trovy konania v sume 2.791,21 Eur. Svoje rozhodnutie založil na záveroch vyplývajúcich z výsledkov dokazovania, pričom konštatoval, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá zmluva o pôžičke, na základe ktorej žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi zo svojho bankového účtu na bankový účet žalovaného sumu 20.000,- Eur s tým, že žalovaný sa zaviazal požičanú sumu vrátiť žalobcovi do presne stanoveného termínu, pričom žalovaný túto sumu žalobcovi nevrátil. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

Súd prvého stupňa ďalej uznesením z 11. októbra 2012, č. k. 5 C 207/2012-49 nepriznal žalovanému oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného voči rozsudku vo veci samej a aj voči uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, rozsudkom z 14. marca 2013, sp. zn. 9 Co 42/2013, 9 Co 91/2013 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd, ktorý sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením

napadnutého rozhodnutia, skonštatoval správnosť a úplnosť podaných dôvodov uznesenia súdu prvého stupňa a zároveň uložil žalovanému povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania žalobcovi. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa odvolací súd zmenil tak, že žalovanému priznal oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku za odpor.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, v ktorom namieta, že konanie na odvolacom súde pozostávalo z jedného pojednávania a na tomto pojednávaní bol súčasne vyhlásený aj rozsudok. Konanie odvolacieho súdu je preto podľa názoru dovolateľa postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Žiadal preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na dôvody, ktoré už uviedol vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného a zotrval na nich (poznámka dovolacieho súdu: advokát žalobcu uviedol, že poukazuje na dôvody uvedené vo vyjadrení k dovolaniu, čím zrejme mienil poukázať na dôvody uvedené vo vyjadrení k odvolaniu). Dovolanie navrhol odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či je jeho dovolanie procesne prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť dovolania, treba striktnie dodržiavať, lebo ak mimoriadny opravný súd „koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní [čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 51 ods. 1 ústavy] a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred

takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS 172/03).

V ďalšom sa preto dovolací súd zaoberal otázkou prípustnosti dovolania žalovaného.

Žalovaný v dovolaní uviedol, že napáda rozhodnutie odvolacieho súdu v plnom rozsahu. Rozsudok odvolacieho súdu obsahuje potvrdzujúci výrok vo veci samej, ďalej výrok o trovách odvolacieho konania a napokon aj zmeňujúci výrok, ktorým odvolací súd vyhovel odvolaniu žalovaného a priznal mu oslobodenie od zaplataenia súdneho poplatku. Z obsahu odôvodnenia dovolania však vyplýva, že žalovaný nežiada aj zrušenie tej časti rozsudku, ktorou mu odvolací súd priznal oslobodenie o zaplataenia súdneho poplatku (nakolko je to v prospech žalovaného). Dovolací súd preto v ďalšom neposudzoval prípustnosť dovolania voči tomuto výroku rozsudku, ale zaoberal sa najskôr procesnou prípustnosťou dovolania voči potvrdzujúcemu výroku vo veci samej a voči výroku o trovách odvolacieho konania.

Dovoláním je v danom prípade napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalovaný v závere dovolania uviedol, že v odvolacom konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Z obsahu dovolania však vyplýva, že procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom) vidí žalovaný prevažne v porušení ustanovení § 122 a § 123 O.s.p. o dokazovaní, pričom následne poukazuje na odvolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci).

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (R 125/1999). Nevykonaním žalovaným navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Dovolateľ napadol aj výrok o trovách konania. Rozhodnutie súdu o trovách konania, i keď je prípadne súčasťou rozsudku, má vždy povahu uznesenia (§ 167 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené

uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovolanie žalovaného smeruje proti výroku rozsudku majúceho povahu takého uznesenia odvolacieho súdu, ktoré nie je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť jeho dovolania v časti smerujúcej proti tomuto výroku preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva. Navyše, v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. je dovolanie proti výroku o trovách procesne neprípustné aj vtedy, ak by inak smerovalo proti uzneseniu uvedenému v ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Prípustnosť tejto časti dovolania žalovaného by zakladalo iba to, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Vyššie už ale bolo uvedené, že k týmto vadám konania nedošlo.

Ak odvolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou alebo preskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia. Pre opačný prístup odvolacieho súdu - (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania nedáva Občiansky súdny poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného nevyplýva z § 238 O.s.p., z § 239 O.s.p., nepotvrdila sa existencia vady dovolateľom tvrdenej (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a v dovolacom konaní nevyšli najavo ďalšie vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.